Endothenia pullana, nieuw voor de Belgische fauna (Lepidoptera: Tortricidae)

Frans Groenen

Abstract. *Endothenia pullana*, new for the Belgian fauna (Lepidoptera: Tortricidae)
On 21 June 2003 a specimen of *Endothenia pullana* (Haworth, 1811) was caught along the Beverlo canal at Lommel (Belgium, province of Limburg). This is the first Belgian record of this species. The caterpillar lives in the root and the stem of *Stachys palustris*.

Résumé. *Endothenia pullana*, espèce nouvelle pour la faune belge (Lepidoptera: Tortricidae)
Le 21 juin 2003, un exemplaire d'*Endothenia pullana* (Haworth, 1811) fut trouvé le long du canal de Beverlo à Lommel (province de Limbourg). Il s'agit de la première capture de cette espèce en Belgique. La chenille vit dans la racine et la tige de *Stachys palustris*.

Key words: *Endothenia pullana* – Belgium – faunistics – first record.

Groenen, F.: Dorpstraat 171, NL-5575 AG Luyksgestel. E-mail: groene.eyken@chello.nl.

Inleiding

In juni 2001 werd *Endothenia pullana* (Haworth, 1811) verzameld langs het kanaal van Beverlo te Lommel in de provincie Limburg. De soort wordt hier gemeld als nieuw voor België.

Figuur 1: *Endothenia pullana* (Haworth, 1811), België, provincie Limburg, Lommel, 23.VI.2001, leg. F. Groenen (Foto Jurate De Prins).

Endothenia pullana (Haworth, 1811)

Tijdens een korte verzameltocht op 23 juni 2001 langs het kanaal van Beverlo, ter hoogte van de buurtgemeenschap Stevensvennen in de gemeente Lommel, provincie Limburg, werd een Tortricide behorende tot het genus

Endothenia Stephens, 1852 verzameld. De vlinder is, na genitaalonderzoek (genitaalpreparaat FG0785) gedetermineerd als *Endothenia pullana* (Haworth, 1811). De soort is nieuw voor de Belgische fauna.

Op uiterlijke kenmerken is *E. pullana* moeilijk te onderscheiden van *E. ustulana* (Haworth, 1811) en *E. nigricostana* (Haworth, 1811). Voor een zekere determinatie is het maken van een genitaalpreparaat noodzakelijk. In Bradley *et al.* (1979) zijn de verschillen in uiterlijke kenmerken beschreven en zijn de genitaliën afgebeeld.

Biologie

De rups van *E. pullana* leeft van september tot mei in de stam en wortelstok van moerasandoorn (*Stachys palustris*) waar hij leeft van het merg. De rups verpopt in een cocon bij de door de rups gemaakte uitvliegopening in de stam van de voedselplant. De vlinder vliegt in juni en juli op zonnige middagen in natte terreinen waar de voedselplant groeit (Bradley *et al.* 1979).

Vindplaats

De vlinder is gesleept uit de oeverbeplanting, waartussen enkele exemplaren van moerasandoorn groeiden, langs het kanaal van Beverlo. De oeverbeplanting bestaat uit een één à twee meter brede strook van kruidachtige begroeiing. Het kanaaltje wordt aan de westelijke zijde begrensd door een bosachtig gebied met daarin bebouwing en een droog braakliggend terrein. Aan de oostzijde van het kanaal ligt een groot zandwinningsgebied.

Verspreiding

E. pullana is bekend uit Slowakije, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland en Oostenrijk (Karsholt & Razowski 1996). Razowski (1995) vermeldt de soort uit West-Europa, Oekraïne, Rusland en de Baltische landen.

Dankwoord

Ik wil Knud Larsen, Søborg, Denemarken bedanken voor het controleren van de determinatie en Jurate De Prins voor de kleurenfoto.

Literatuur

Bradley, J. D., Tremewan, W. G. & Smith, A., 1979. *British Tortricoid Moths. Tortricidae: Olethreutinae.* — The Ray Society, 336 pp.

Karsholt, O. & Razowski, J., 1996. *The Lepidoptera of Europe. A distributional checklist.* – Apollo Books, Stenstrup, 380 pp.

Razowski, J., 1995. Catalogue of the species of Tortricidae (Lepidoptera). Part IV: Palaearctic Olethreutinae: Microcorsini, Bactrini, Endotheniini and Olethreutini. — Acta zoologica cracoviensia 38(2): 285–324.